

Beredeneerd jaarverslag van Stichting Stoomtrein Goes-Borsele (SGB)

Missie

De Stoomtrein Goes-Borsele is een geregistreerd museum dat, in hoofdzaak met vrijwilligers, voor een zo breed mogelijk publiek de spoorwegen in Nederland in de periode van 1930 tot 1950 laat ontdekken en beleven met behulp van een op elkaar afgestemde museale collectie en omgeving.

Op het museumterrein in Goes ligt de nadruk op de hoofdspoorwegen en ondersteunende museale voorzieningen. De museumspoorlijn geeft de beleving weer van een lokaalspoor in de Zak van Zuid-Beveland. In Hoedekenskerke staan attractieve voorzieningen centraal.

Drie entiteiten

Onder het verzamelbegrip “Stoomtrein Goes–Borsele” (SGB) vallen drie entiteiten:

1. S.G.B. Exploitatie B.V. (SGB Exploitatie BV)
Deze besloten vennootschap exploiteert de horeca en de attracties in Hoedekenskerke.
2. Stichting Stoomtrein Goes-Borsele Infrabeheer (SGB Infrabeheer).
Deze stichting exploiteert de spoorlijn tussen het emplacement in Goes en de stationsomgeving in Oudelande.
3. Stichting Stoomtrein Goes-Borsele (SGB). Deze stichting:
 - exploiteert de locomotieven en rijtuigen en het spoorwegemplacement in Goes;
 - is de enige aandeelhouder van SGB Exploitatie BV;
 - verzorgt ook de administratie van SGB Exploitatie BV en van SGB Infrabeheer;
 - is een zogenoemde ANBI-stichting. ANBI staat voor algemeen nut beogende instelling. Een instelling kan alleen een ANBI zijn, als ze zich nagenoeg geheel inzet voor het algemeen belang. Een ANBI betaalt geen erfbelasting of schenkbelasting voor erfenissen en schenkingen die de instelling gebruikt voor het algemeen belang. Als een ANBI zelf schenkingen doet in het algemene belang, dan hoeft de ontvanger geen schenkbelasting te betalen. Een ANBI komt in aanmerking voor teruggaaf van energiebelasting.

Bestuur

Het bestuur van de Stichting Stoomtrein Goes–Borsele bestond in 2022 uit:

N.X.C. Bax	voorzitter
P. P. van der Wilt	secretaris
Th.A.A. Koomen	penningmeester
J.P. Geijsen	lid
M.H. de Bart	lid

Het bestuur kwam in 2022 tien keer bij elkaar voor bestuursvergaderingen. Naast de jaarlijks gebruikelijke besluiten, zoals de vaststelling van de begroting en de jaarrekening, besloot het bestuur tot:

- wijziging van de statuten van de SGB;
- fusie van de SGB en SGB Infrabeheer.

Deze besluiten waren nodig om te voldoen aan de vereisten van de Wet Bestuur en Toezicht Rechtspersonen en aan de voorwaarden die gelden voor ANBI-instellingen. Deze twee besluiten zullen in 2023 notarieel worden geëffectueerd.

Verslag

In de loop van 2022 kon de SGB de beperkingen als gevolg van de coronacrisis achter zich laten. Dankzij diverse coronasubsidies, een sterk terughoudend financieel beleid (“hand op de knip”), de bijdragen van onze onmisbare donateurs, de jaarlijkse exploitatiesubsidie van de provincie Zeeland, de gemeente Borsele en de gemeente Goes en de enthousiaste inzet van onze vrijwilligers heeft de SGB deze moeilijke periode doorstaan. Het meest noodzakelijke onderhoud aan onze collectie kon weer worden uitgevoerd, maar de achterstand die ontstond in 2020 en 2021 is nog lang niet weggewerkt. Het wegwerken van die achterstand legt de komende jaren een druk op de financiële middelen.

Met ongeveer 40.000 bleef het aantal reizigers, dat de SGB in 2022 met een bezoek vereerde, nagenoeg gelijk aan het aantal van voor de coronacrisis. Dit redelijk constante aantal houdt geen gelijke tred met de ontwikkeling van het aantal recreatieve overnachtingen in Zeeland. Dat aantal steeg in de periode van 2019 tot 2022 met ongeveer 20%. De komende jaren zal de SGB daarom actief beleid voeren om het aantal reizigers te laten toenemen. Alleen dan kunnen de stijgende kosten van onderhoud van de collectie en de spoorbaan opgebracht worden.

Organisatie

De SGB werkte in 2022 met 2 fulltime betaalde arbeidsplaatsen. Eén in dienst van de Stichting Stoomtrein Goes-Borsele en één in dienst van SGB Exploitatie BV.

Op 31 december waren er 223 onbezoldigde vrijwilligers actief die op allerlei onderdelen hun bijdrage leverden aan de SGB. Gedurende het seizoen werd pijnlijk duidelijk dat er meer vrijwilligers in de functie van machinist en hoofdconducteur moeten komen. Het tekort van die functies wordt nog nijpender als het aantal treinritten uitgebreid wordt om de gewenste omzetgroei te realiseren. Voor deze functies zijn extra opleidingen gestart, maar het effect hiervan zal pas in 2024 merkbaar zijn.

De organisatie van de SGB is enkele jaren geleden gewijzigd in een technisch en commercieel deel. Het technische deel is ondersteunend aan het commerciële deel. Een belangrijke taak van het commerciële deel betreft het zoeken naar oplossingen om de noodzakelijke omzetgroei te realiseren.

Collectie

Ondanks de coronabeperkingen in de afgelopen jaren is er door de vrijwilligers van de werkplaats, binnen de geldende regels, strikt noodzakelijk onderhoud gepleegd aan de rijtuigen uit de stam. In de nabije toekomst is grootschalige revisie van deze rijtuigen noodzakelijk, wil de SGB kwaliteit blijven leveren aan haar reizigers. Het merendeel van de collectie staat nog steeds het gehele jaar onbeschermd buiten. Door de weersinvloeden degenereren de verschillende onderhoudscomponenten (zoals dak, bekleding, vouwbalgen en schilderwerk) veel sneller dan wanneer de collectie onder een stalling staat. Bovendien demotiveert de snelle achteruitgang van het onderhoud onze vrijwilligers in de werkplaats. Er wordt al jarenlang geijverd voor de realisatie van de zogenoemde treinenfabriek. Bij stalling van het materieel in die beoogde ruimte vallen de jaarlijkse onderhoudskosten fors lager uit.

In het najaar van 2022 is begonnen met het groot onderhoud aan de stoomlocomotieven, "Enter" en "Bison".

Het bestuur geeft prioriteit aan onderhoud van rijdend materieel waarmee inkomsten gegenereerd worden. Het werk aan andere projecten, voor zover niet gesubsidieerd, komt daarmee op de tweede plaats.

De Buffer Hoedekenskerke

De omzet van de horeca, en de activiteiten buiten zoals minitrein en radiografisch bestuurbare bootjes nam na de coronaperiode sterk toe.

De vernieuwing van het interieur van de Buffer werd in 2022 nagenoeg afgerond. Naast het gebouw werd een perron aangelegd met een terras dat aansluit op een gerenoveerd rijtuig dat ook voor horeca-activiteiten toegankelijk is gemaakt. In 2023 wordt de verbinding tussen dat rijtuig en De Buffer gerealiseerd.

De stoomlocomotief "Wittouck" werd opgeknapt en voor het rijtuig geplaatst. Het terrein heeft daardoor nog meer de uitstraling van een spooreplacement gekregen.

Ook is een parkeerplaats aangelegd voor 19 auto's. Deze parkeergelegenheid is vooral bedoeld voor bezoekers van de Buffer die slecht ter been zijn.

De veranderingen kwamen tot stand dankzij de grote inzet van veel van onze vrijwilligers.

Museumterrein

Gedurende het jaar zijn diverse activiteiten ontplooid om het museumterrein in Goes aantrekkelijker te maken voor onze bezoekers. Deze werkzaamheden passen binnen het gefaseerd realiseren van het "Plan Beretty".

Zo is er verder gewerkt aan de inrichting van het oude seinhuis dat oorspronkelijk in Middelburg stond. Dit werk wordt in 2023 opgeleverd. Bezoekers zien dan hoe de treindienst in de periode van 1930 tot 1950 werd uitgevoerd.

Naast het seinhuis is een seinbrug geplaatst. De seinen daarop kunnen vanuit het seinhuis door de bezoekers bediend worden

De gesubsidieerde expositie "Spoor van de Wederopbouw" werd ingericht waarbij de bezoekers een indruk krijgen van de spoorwegen in de periode na de Tweede Wereldoorlog. Er zijn enkele locomotieven geplaatst zoals de diesel 2424, de Sik210 en de elektrische locomotief van de 1200 serie. Ook werd een oud rijtuig als woning ingericht als uiting van de enorme woningnood in die tijd.

Voor de inrichting van enkele groenvoorzieningen is contact gelegd met het "Scalda Groencollege". Studenten voeren een project uit op het museumterrein. Het is de bedoeling dat er een nauwe samenwerking ontstaat.

Projecten

De bouw van de twee replica's OmC 909 en OmC 910 werd afgerond. De provincie Zeeland verstrekt daarvoor subsidie. Tijdens de opening van de expositie "Spoor van de Wederopbouw" zijn de twee replica's door gedeputeerde mevrouw Pijpelink feestelijk in gebruik genomen. Deze replica's vormen een welkome aanvulling op onze collectie en vervangen de Schienenbussen.

Dit jaar is 350 meter spoorbaan nabij s'-Gravenpolder vernieuwd. Dit vormt een onderdeel van de totale renovatie waarvoor door de provincie Zeeland subsidie is verleend.

De werkzaamheden worden zoveel mogelijk door vrijwilligers uitgevoerd om kosten te besparen. Door aanschaf van een zogenoemde Unimog en een takkenschaar kan het groenonderhoud van de baan voortaan grotendeels in eigen beheer door onze vrijwilligers uitgevoerd worden. De lasten die uit de investeringen voortvloeien worden ruimschoots gecompenseerd door besparingen op externe kosten.

Voor de bouw van de Treinenfabriek is door de provincie Zeeland en de gemeente Goes financiële steun toegezegd voor een totaalbedrag van € 880.000 euro. Naast een eerder toegezegde subsidie van € 100.000 van het VSB fonds komt de realisatie van de Treinenfabriek steeds dichterbij. De begroting voor dit werk is inmiddels gestegen naar € 2.3 miljoen. Er dient dus nog een aanzienlijk bedrag via fondsen, sponsors en crowdfunding verworven te worden. De langverwachte bijdrage van € 600.000 van de Vriendenloterij is helaas nog niet toegekend. Deze aanvraag gaat in 2023 in de herkansing. Een door het bestuur ingestelde stuurgroep is bezig met de voorbereidingen, financiering en werkzaamheden die moeten leiden tot een definitieve start van de bouw.

Er is een planning en begroting gemaakt voor de renovatie van het NS-rijtuig C-12. Hiervoor is een subsidie aangevraagd. Dit project kan pas starten als er voldoende bijdragen zijn toegezegd om te komen tot een sluitende investeringsbegroting.

Duurzaamheid

Een commissie, bestaande uit vrijwilligers, is begonnen met een nulmeting om het verbruik van energie en fossiele brandstoffen van de SGB in kaart te brengen en de mogelijkheden van besparingen te onderzoeken. De volgende stap zal zijn om projectmatig besparingen te realiseren en zodoende de ecologische voetafdruk van de SGB te verkleinen. Dit proces wordt in nauwe samenwerking met andere spoorwegmusea uitgevoerd onder toezicht van de HRN (Historisch Railvervoer Nederland). De komende jaren zal hiermee in de begroting rekening worden gehouden.

Tot slot

Ondanks een terughoudend financieel beleid zijn er in het afgelopen jaar zeer veel activiteiten uitgevoerd. Dit alles heeft geleid tot de jaarcijfers zoals die in de jaarrekening tot uitdrukking komen. De komende jaren blijft het nodig om de vinger aan de pols te houden en blijft de SGB afhankelijk van subsidies en bijdragen van derden om de collectie van de SGB in stand te houden. Maar ook zonder de

inzet van onze vrijwilligers was dit alles niet mogelijk geweest. Daarvoor een welgemeend woord van dank.

Namens het bestuur

N.X.C. Bax, voorzitter.